

Nr 3

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel, m. m.

Genom en den 12 januari 1968 dagtecknad proposition, nr 14, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga

1) lag angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel,

2) lag angående upphävande av punkt 2 övergångsbestämmelserna till lagen den 3 december 1965 (nr 585) om ändring i rättegångsbalken.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att underrätt i stället för hovrätt blir första domstol i mål om ämbetsbrott av biskop, annan ledamot av domkapitel eller stiftssekreterare och att icke ordinarie präst skall kunna väljas till ledamot av domkapitel.

Förslagen

De vid propositionen fogade förslagen är av följande lydelse.

1) Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. och 20 § lagen
den 13 november 1936 (nr 567) om domkapitel**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. och 20 § lagen den 13 november 1936 om domkapitel¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

1 mom. Domkapitel består — — — vice preses;
en av stiftets präster vald präst, som en av stiftets präster vald präst, som
innehar *ordinarie* prästerlig tjänst i innehar prästerlig tjänst i stiftet;
stiftet;
en av ombud — — — — — valda professorer.

20 §.

*Åtal mot biskop för ämbetsbrott eller mot annan ledamot i domkapitel för förbrytelse som han i denna sin egen-
skap begår skall upptagas omedelbart av hovrätt. Samma lag vare beträffande åtal mot stiftssekreterare för ämbetsbrott.*

Med avseende — — — — — sägs, Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969.

De äldre bestämmelserna i 20 § äger dock alltjämt tillämpning i fråga om talan som väckts före den 1 januari 1969.

¹ Senaste lydelse av 2 § 1 mom. se 1957: 576 och av 20 § se 1948: 490.

2) Förslag

till

Lag

angående upphävande av punkt 2 övergångsbestämmelserna till lagen den 3 december 1965 (nr 585) om ändring i rättegångsbalken

Härigenom förordnas, att punkt 2 övergångsbestämmelserna till lagen den 3 december 1965 om ändring i rättegångsbalken skall upphöra att gälla vid utgången av år 1968.

Den upphävda bestämmelsen tillämpas dock i fråga om talan som väckts före den 1 januari 1969.

Forum i mål om ämbetsbrott av biskop m. fl.

Rörande gällande bestämmelser, frågans tidigare behandling m. m. får utskottet hänvisa till propositionen.

Föredraganden

Vid lagrådsremissen anförde *föredraganden, t. f. departementschefen, statsrådet Sven-Eric Nilsson*, följande.

Genom de år 1965 vidtagna ändringarna i bl. a. rättegångsbalken har nya bestämmelser införts om forum vid talan om ämbetsbrott. Lagändringarna innebar att sådan talan i princip skall väckas i underrätt i stället för i överrätt. Lagregler om forum i överrätt för ämbetsbrott behölls endast för justitiekanslern, riksåklagaren och domare inom det allmänna domstolsväsendet. Avsikten var att i överensstämmelse härmed slopa även stadgandet i lagen om domkapitel om särskilt forum vid ämbetsbrott av biskop, annan ledamot av domkapitel och stiftssekreterare. Med hänsyn till att en ändring i denna lag kräver kyrkomötets samtycke fick ändringen emellertid anstå. I bestämmelserna om införande av lagen om ändring i rättegångsbalken föreskrevs till följd härav att äldre lag alltjämt skulle tillämpas i mål om ämbetsbrott av biskop, annan ledamot av domkapitel eller stiftssekreterare.

Lagen om domkapitel är av kyrkolags natur. Det fordras följaktligen kyrkomötes samtycke till ändring av lagen. Allmänt kyrkomöte sammanträder hösten 1968. Det är därför lämpligt att nu lägga fram förslag om upphävande av forumbestämmelsen i lagen om domkapitel så att överensstämmelse nås mellan de forumregler som i allmänhet gäller vid ämbetsbrott och de regler som gäller för bi-

skop, annan ledamot av domkapitel och stiftssekreterare. Samtidigt bör punkt 2 övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i rättegångsbalken upphävas. Ändringarna bör träda i kraft den 1 januari 1969. Har talan om ämbetsbrott väckts före nämnda dag, bör dock äldre bestämmelser alltjämt tillämpas.

Villkor för valbarhet till prästerlig ledamot av domkapitel

Rörande gällande bestämmelser, frågans tidigare behandling m. m. får utskottet hänvisa till propositionen.

Föredraganden

Vid lagrådsremissen anförde föredraganden följande.

Enligt 2 § 1 mom. lagen om domkapitel skall en av ledamöterna i domkapitlet vara en av stiftets präster vald präst, som innehar ordinarie prästerlig tjänst i stiftet. Riksdagen har gett till känna att även innehavare av icke ordinarie prästerlig tjänst i stiftet bör kunna väljas till ledamot. Till stöd härför har åberopats att ett krav på ordinarie tjänsteställning skulle kunna leda till att präster med värdefulla kvalifikationer utestängs från ledamotskap.

Jag delar riksdagens uppfattning att det finns skäl att slopa kravet att den valda prästerliga ledamoten i domkapitel skall inneha ordinarie prästerlig tjänst i stiftet. Uppfattningen att innehav av ordinarie tjänst i allmänhet innefattar bättre garanti för mera omfattande erfarenhet rörande speciellt kyrkliga frågor och att det är ägnat att göra ledamotens ställning i domkapitlet mera fast och självständig torde numera inte ha samma styrka som vid lagens tillkomst. Lagen synes därför böra ändras så, att kravet på innehav av ordinarie tjänst slopas.

Lagändringen i fråga bör i överensstämmelse med tidigare ändring av lagrummet ske i den för kyrkolag stadgade ordningen. Ändringen bör ske genom att ordet »ordinarie» tas bort. Det har från något håll gjorts gällande att en sådan ändring kan leda till den feltolkningen att även präster i enskild prästerlig tjänst skulle omfattas av bestämmelsen. Genom att låta orden »präst som innehar prästerlig tjänst i stiftet» stå kvar torde dock med tillräcklig tydlighet anges att prästen i fråga skall vara stiftsanknuten genom sin tjänst. De präster som kan komma i fråga är alltså församlingspräster, stifts- och kontraktsadjunkter, pastoratsadjunkter och andra genom sin tjänst stiftsanknutna präster.

Lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1969.

Lagrådet

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att förevarande proposition, nr 14, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 7 februari 1968

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Erik Svedberg (s), Arvidson (h), Ernulf (fp), Svanström (cp), fru Lindström (s), fru Lilly Ohlsson (s) och herr Lidgard (h);

från a n d r a kammaren: fru Gärde Widemar (fp), fru Löfqvist (s), herr Svensson i Vä (cp), fru Kristensson (h), herr Keijer (fp), fru Lindekvist (s) och herr Hansson i Piteå (s).
